

Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej

GŁÓWNA KWATERA HARCERZY

00-589 Warszawa, ul. Litewska 11/13

tel./fax (22) 629-12-39, e-mail: gkb@zhr.pl

Regulamin kategoryzacji Drużyn Harcerzy ZHR

aktualizacja październik 2025

§1. Metodyczne założenia kategoryzacji	2
§2. Organizacyjne założenia kategoryzacji	2
§3. Kategorie i miana drużyn harcerzy	3
§4. Warunki osiągnięcia kategorii przez drużynę harcerzy	4
§5. Wymagania na kategorie drużyn harcerzy	5
§6. E-rywalizacja drużyn harcerzy	5
§7. Przywileje i obowiązki	5
§8. Etapy kategoryzacji	6
§9. Turnieje drużyn harcerzy – informacje ogólne	7
§10. Warunki uczestnictwa oraz organizacja turniejów drużyn harcerzy	8
Krótko o sposobie punktacji:	9
Warunki wejścia do systemu e-kategoryzacji:	9

§1. Metodyczne założenia kategoryzacji

1. Kategoryzacja drużyn harcerzy jest narzędziem metodycznym stworzonym dla drużynowych harcerzy i całego pionu harcerskiego w Organizacji Harcerzy. Kategoryzacja przede wszystkim ma wspierać pracę drużynowego harcerzy:
 - a. ułatwiając mu ocenę własnej jednostki oraz określając jej poziom względem lat poprzednich oraz na tle innych drużyn harcerzy w Organizacji - wskazując sprawdzoną ścieżkę rozwoju drużyny harcerzy,
 - b. umożliwiając drużynie harcerzy rywalizację oraz naśladowanie najlepszych drużyn,
 - c. pomagając w motywacji drużyny harcerzy oraz wyznaczaniu kierunków i celów jej rozwoju.
2. Ponadto kategoryzacja ma wspierać pracę hufca harcerzy, chorągwi harcerzy i Organizacji Harcerzy w ocenie poziomu i kondycji jednostek oraz inicjowaniu rywalizacji drużyn harcerzy.
3. Podstawą formalną Instrukcji Kategoryzacji Drużyn Harcerzy Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej (zwanego dalej Instrukcją) jest Regulamin Drużyny Harcerzy ZHR.

§2. Organizacyjne założenia kategoryzacji

1. Wszystkie drużyny harcerzy podlegają kategoryzacji.
2. Drużyna może zostać skategoryzowana, jeżeli wypełniła arkusz śródroczny i obozowy.
3. Kategorie przyznawane są za okres jednego roku harcerskiego, który trwa od 1 września do 31 sierpnia roku następnego.
4. Kategorie przyznawane są co roku do 31 października, na okres jednego roku harcerskiego.
5. Kategorie mogą być przyznawane i odbierane w dowolnej kolejności, tj. bez zachowania porządku ich przyznawania.
6. W chwili otrzymania danej kategorii drużyna powinna spełniać wymagania właściwe dla tej kategorii.

7. Kategorie przyznają rozkazem:
 - a. polową i leśną - właściwy komendant chorągwi;
 - b. puszczańską - Naczelnik Harcerzy.
8. W razie stwierdzenia, że drużyna harcerzy w rażący sposób nie spełnia wymagań kategoryzacyjnych w roku, w którym posiada daną kategorię kategoria może być odebrana rozkazem wydanym przez właściwego przełożonego, który upoważniony jest do przyznania tej kategorii. Jeśli obóz tej drużyny harcerzy został oceniony negatywnie lub w ogóle się nie odbył, odebranie kategorii jest obligatoryjne. W przypadku odebrania posiadanej kategorii drużyna harcerzy traci wszelkie przywileje i prawa związane z posiadaniem tej kategorii, a w szczególności nie może brać udziału w odpowiednim turnieju drużyn i posługiwać się mianem oraz plakietkami właściwymi dla odebranej kategorii.
9. Wszelkie kwestie sporne związane z kategoryzacją drużyn polowych rozstrzyga właściwy komendant chorągwi harcerzy, a w stosunku do drużyn leśnych i puszczańskich - Naczelnik Harcerzy.
10. Za oznaczenia mundurów kategorii w stosunku do drużyn polowych i leśnych oraz w stosunku do Drużyn Orlich i Sokolich odpowiada właściwy komendant chorągwi harcerzy, a w stosunku do drużyn puszczańskich oraz w stosunku do Drużyny Rzeczypospolitej - Naczelnik Harcerzy.

§3. Kategorie i miana drużyn harcerzy

Kategoria jest uznaniem poziomym, jaki prezentuje drużyna. Miano jest nadawane najlepszym drużynom z danej kategorii.

1. W Organizacji Harcerzy ZHR są następujące kategorie drużyn harcerzy:
 - a. Drużyny polowe - spełniają wymagania Regulaminu Drużyny ZHR;
 - b. Drużyny leśne - wyrastają ponad przeciętność i prowadzą swoją działalność w sposób stabilny oraz uporządkowany. Ich praca metodyczna i realizacja obszarów programowych odbywają się regularnie i na dobrym poziomie, choć w niektórych obszarach wciąż mają przestrzeń do dalszego doskonalenia. Drużyny leśne prowadzone są przez instruktorów, którzy potrafią kierować zespołem i dbać o rozwój drużyny. Wyróżniają się utrwaloną obrzędowością i życiem drużyny, aktywnie działają w hufcu, współpracują z wędrownikami i zuchami. Dobrze

reprezentują ZHR na poziomie chorągwi, realizują zadania wyznaczone przez komendanta chorągwi i są naturalnym etapem rozwoju na drodze do miana drużyny puszczańskiej.

- c. Drużyny puszczańskie - są przykładem dla innych, inspirują i wskazują kierunek rozwoju harcerstwa w ZHR. W ich pracy widać pełnię życia harcerskiego: realizowane są stopnie, sprawności, regularne zbiórki itp., a wszystkie elementy programu stoją na najwyższym poziomie. Drużyny te łączą mistrzostwo w pracy programowej z dobrą organizacją – drużynowy kieruje zespołem, który działa odpowiedzialnie. Widać w nich wyraźne efekty wychowawcze: rozwój harcerzy, przybocznych i systemu zastępowych. Pomimo osiągnięcia bardzo wysokiego poziomu, nie ustają w poszukiwaniu nowych form pracy i kolejnych efektów wychowawczych. Każda drużyna puszczańska posiada charakterystyczny rys, czyli wypracowany efekt lub osiągnięcie wychowawcze, które wyróżnia ją spośród innych. Ich działalność wzbogaca ZHR, rozwija jego obszary działania i, w miarę możliwości, prowadzi do tworzenia nowych środowisk. Drużyny puszczańskie realizują zadania wyznaczone przez Naczelnika Harcerzy i reprezentują ZHR na poziomie krajowym, a często także poza swoim standardowym obszarem działania. Są miejscem, do którego można wysłać przybocznego, by zdobył doświadczenie, inspirację i praktyczne umiejętności. Swoją postawą, pomysłowością i służbą drużyny puszczańskie promują i współtworzą ideał harcerstwa w ZHR.

2. W Organizacji Harcerzy ZHR są następujące miana drużyn harcerzy:

- a. Miano Drużyny Sokolej - otrzymuje jednostka, która wygrała Turniej Drużyn Polowych. Jednocześnie zostaje uznana za najlepszą drużynę polową w chorągwi w minionym roku harcerskim;
- b. Miano Drużyny Orlej – otrzymuje jednostka, która wygrała Turniej Drużyn Leśnych. Jednocześnie zostaje uznana za najlepszą drużynę leśną w chorągwi w minionym roku harcerskim;
- c. Miano Drużyny Rzeczypospolitej - otrzymuje jednostka, która wygrała Turniej Drużyn Puszczańskich. Jednocześnie zostaje uznana za najlepszą drużynę w całej Organizacji Harcerzy w minionym roku harcerskim.

3. W drodze przyznawania przywilejów decyduje poniższa hierarchia drużyn:

Miano:

1. Drużyna Rzeczypospolitej
2. Drużyna Orla

Kategoria:

1. Drużyny puszczańskie
2. Drużyny leśne

3. Drużyna Sokola

3. Drużyny polowe

§4. Warunki osiągnięcia kategorii przez drużynę harcerzy

1. Drużyna harcerzy, by zdobyć wybraną kategorię musi:
 - a. uzyskać określoną ilość wymagań w każdym z dwóch obowiązkowych etapów e-kategoryzacji;
 - b. otrzymać pozytywną opinię hufcowego;
 - c. otrzymać pozytywną opinię obozu od odpowiedniego przełożonego;
 - d. otrzymać pozytywną decyzję i przyznanie kategorii rozkazem odpowiedniego przełożonego.

§5. Wymagania na kategorie drużyn harcerzy

1. Każda z kategorii posiada określoną ilość wymagań, jakie drużyna musi zrealizować. Wśród nich są określone zadania obowiązkowe (oznaczone gwiazdką).
2. Wymagania ukazują poziom, jaki musi spełnić drużyna harcerzy na daną kategorię.
3. W systemie e-kategoryzacji określone są aktualne wymagania dla każdej kategorii.

§6. E-rywalizacja drużyn harcerzy

1. E-rywalizacja jest to platforma internetowa wspierająca rywalizację drużyn harcerzy w całej Organizacji Harcerzy. E-rywalizacja znajduje się na stronie <https://kategoryzacja-nowa.zhr.pl>. Składa się z dwóch narzędzi internetowych:
 - a. E-kategoryzacji – internetowy arkusz wymagań na kategorie. Prowadzi drużynowego przez wszystkie etapy kategoryzacji. Przełożonym daje możliwość zatwierdzenia oraz wydawania decyzji o przyznaniu kategorii;
 - b. E-rankingu – internetowa klasyfikacja wszystkich drużyn w Organizacji Harcerzy, na którą składają się punkty i symbole zdobyte w ramach kategoryzacji.

§7. Przywileje i obowiązki

1. Drużyna puszczańska jest zobowiązana do reprezentowania ZHR, a w szczególności Organizacji Harcerzy w środowisku lokalnym, Polsce i na świecie. Przywilej pierwszeństwa należy do Drużyny Rzeczypospolitej. Jednocześnie Naczelnik Harcerzy zobowiązany jest do promocji Drużyny Rzeczypospolitej w szczególności w OH, przedstawiając ją jako wzór do naśladowania dla wszystkich drużyn harcerzy w Polsce.
2. Drużyna leśna jest zobowiązana do reprezentowania chorągwi harcerzy, do której jest podporządkowana organizacyjnie. Przywilej pierwszeństwa należy do Drużyny Orlej.

§8. Etapy kategoryzacji

W harmonogramie zaznaczono 5 etapów – najważniejszych elementów kategoryzacji.

L.p.	Etap	Termin	Opis
1.	Spotkanie przyjacielskie	01.09 – 01.03	Praca z kategoryzacją zaczyna się na początku roku harcerskiego. Drużynowy planuje jakie zadania chciałby zrealizować w ciągu roku. Kierując się aspiracjami i możliwościami drużyny zawiera w planie pracy jako jeden z celów zdobycie kategorii. Drużynowy pracuje z arkuszem na bieżąco przez cały rok zaznaczając zadania które zrealizował.
2.	Zatwierdzenie arkusza kategoryzacyjnego	01.03 – 31.05	Drużynowy z pomocą instruktora ocenia końcowy poziom drużyny i wypełnia arkusz. Pierwsze odwiedziny mają pokazać jaką pracę wykonała drużyna i jak się rozwinęła w tym roku harcerskim. Istotna jest weryfikacja, czy planowana wcześniej kategoria jest możliwa do zdobycia. Przełożony zatwierdza arkusz.
3.	Zgłoszenia na turnieje	do 31.05	Drużyny automatycznie zgłaszają chęć uczestnictwa w odpowiednim turnieju wypełniając arkusz wymagań i aspirując tym samym na daną kategorię podczas pierwszej wizytacji. Stan na 31 maja przyjmuje się jako obowiązującą listę drużyn uczestniczących w TDP, TDL, HDP.
4.	Informacja o turniejach drużyn	do 20.06	Drużyny aspirujące do danej kategorii muszą otrzymać informację do tego czasu o terminie, miejscu odpowiednich turniejów oraz wymaganiach przedturniejowych.
5.	II odwiedziny (obozowe)	01.07 – dwa tygodnie po zakończonej HAL	Drugą wizytację przeprowadza odpowiedni przełożony ¹ . Wizytującymi mogą być również instruktorzy ² lub ciała organizacyjne wskazane przez nich. Termin wizytacji jest uzgadniany z drużynowym.
6.	Zakończenie roku kategoryzacyjnego	31.08	Zakończenie okresu, w którym weryfikowany jest poziom drużyn odpowiedni dla zdobywanej kategorii.
7.	Turnieje drużyn	01.09 – 31.10	Drużyny o tej samej kategorii rywalizują ze sobą i ostatecznie weryfikują swój poziom na właściwym turnieju.
8.	Decyzja i przyznanie kategorii i mian (pod koniec poszczególnych turniejów)	do 31.10	Decyzja i przyznanie drużynie kategorii rozkazem należy do kompetencji odpowiedniego przełożonego. Decyzja ma być oparta o wynik dwóch wizytacji. Przyznaje się niższą z dwóch kategorii osiągniętych w ramach dwóch wizytacji, chyba, że opinia hufcowego sugeruje niższą. Przyznana kategoria nie może być wyższa od tej, na którą zasługuje drużyna wg systemu e-kategoryzacji. - przyznanie kategorii odbywa się zarówno przez akceptację przełożonego w e-kategoryzacji, jak również w drodze rozkazu. Wszystkie turnieje rozstrzygają o zwycięskiej drużynie, która otrzymuje miano, odpowiednio: spośród polowych - drużyna Sokola, spośród leśnych – drużyna Orla, spośród puszczańskich – drużyna Rzeczypospolitej.

¹Odpowiedni przełożony - polowych jest to hufcowy, dla leśnych – komendant chorągwi i dla puszczańskich – Naczelnik.

²Przez hufcowego może być wskazany członek komendy lub instruktor hufca; przez komendanta chorągwi – w pierwszej kolejności referent harcerski, później członek komendy chorągwi; a przez Naczelnika – Wydział Harcerski, ew. członkowie GKH.

§9. Turnieje drużyn harcerzy – informacje ogólne

1. Turnieje drużyn harcerzy są rekomendowaną formą rywalizacji między drużynami harcerzy. Każda drużyna harcerzy aspirująca do kategorii wyższej niż polowa, ma obowiązek uczestnictwa w odpowiednim turnieju drużyn harcerzy.
2. W ramach kategoryzacji przewidziane są trzy rodzaje turniejów drużyn harcerzy:
 - a. Turniej Drużyn Puszczańskich, zwany dalej TDP
W turnieju biorą udział drużyny harcerzy starające się o kategorię drużyny puszczańskiej z Organizacji Harcerzy ZHR. Zwycięskiej drużynie przyznawane jest miano Drużyny Rzeczypospolitej i otrzymuje ona przechodnią, okolicznościową buławę Naczelnika Harcerzy. Za organizację turnieju odpowiada Naczelnik Harcerzy;
 - b. Turniej Drużyn Leśnych, zwany dalej TDL
W turnieju biorą udział wszystkie drużyny harcerzy starające się o kategorie drużyny leśnej z danej chorągwi. Zwycięskiej drużynie przyznawane jest miano Drużyny Orlej i otrzymuje ona przechodni, okolicznościowy proporzec Komendanta Chorągwi. Za organizację turnieju odpowiada odpowiedni komendant chorągwi;
 - c. Harce Drużyn Polowych, zwany dalej HDP
W harcach biorą udział wszystkie drużyny harcerzy starające się o kategorie drużyny polowej z danej chorągwi. Zwycięskiej drużynie przyznawane jest miano Drużyny Sokolej. Organizacja harców jest dobrowolna i odpowiada za nią odpowiedni komendant chorągwi.
3. TDP, TDL i HDP odbywają się w okresie od 1 września do 31 października każdego roku. Możliwe jest przeprowadzenie turniejów wcześniej pod warunkiem, że termin ten został skonsultowany z drużynowymi drużyn uczestniczących w turnieju i przez wszystkich zaakceptowany. W wyjątkowych sytuacjach Naczelnik Harcerzy może wyznaczyć inny terminarz turniejów drużyn polowych, leśnych i puszczańskich.
4. Jeśli w chorągwi harcerzy jest jedna drużyna posiadająca kategorię leśną, zdobywa miano Drużyny Orlej automatycznie z dniem 1 września.
5. Jeśli w Organizacji Harcerzy jest jedna drużyna posiadająca kategorię puszczańską, zdobywa miano Drużyny Rzeczypospolitej automatycznie z dniem 1 września.

§10. Warunki uczestnictwa oraz organizacja turniejów drużyn harcerzy

1. Stan liczebny drużyny puszczańskiej biorącej udział w TDP powinien wynosić przynajmniej 21 harcerzy. W przypadku mniejszej ilości harcerzy może uczestniczyć w rywalizacji turniejowej, jednak nie będzie wliczana do klasyfikacji turniejowej. Drużyna biorąca udział w turnieju otrzymuje wnioskowaną kategorię.
2. Stan liczebny drużyny leśnej biorącej udział w TDL powinien wynosić przynajmniej 16 harcerzy. W przypadku mniejszej ilości harcerzy może uczestniczyć w rywalizacji turniejowej, jednak nie będzie wliczana do klasyfikacji turniejowej. Drużyna biorąca udział w turnieju otrzymuje wnioskowaną kategorię.
3. Stan liczebny drużyny polowej biorącej udział w HDP reguluje odpowiedni komendant chorągwi.
4. W przypadku nieobecności drużyny na TDP lub TDL, odpowiedni przełożony może zdegradować kategorię drużyny o jeden w dół.
5. Nieobecność drużyny na HDP nie powoduje degradacji kategorii o jeden w dół.
6. Warunki uczestnictwa drużyn w odpowiednich dla nich turniejach co roku reguluje odpowiedni przełożony tych turniejów, czyli dla HDP i TDL – komendant chorągwi, TDP – Naczelnik Harcerzy. Warunki te są przedstawiane odpowiednim drużynom w dniu 20.06. po kategoryzacji Śródrocznej.